

גורל

1. במדבר פרק כו

ב) וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (נג) לְאַלֶּה תַחֲלַק הָאָרֶץ בְּנַחֲלֵהּ בְּמִסְפָּר שְׁמוֹת: (נד) לְרֵב תִּרְבֶּה נַחֲלֹתוֹ וְלִמְעַט תִּמְעִיט נַחֲלֹתוֹ אִישׁ לְפִי פְקֻדָיו יִתֵּן נַחֲלָתוֹ: (נה) אַךְ בְּגוּרְלִי יַחֲלַק אֶת הָאָרֶץ לְשִׁמוֹת מִטּוֹת אֲבֹתֶם יִנְחֹלוּ: (נו) עַל פִּי הַגּוּרְלִי תַחֲלַק נַחֲלֹתוֹ בֵּין רֵב לִמְעַט:

2. סנהדרין מג:

גמרא. תנו רבנן: נא - אין נא אלא לשון בקשה, בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא ליהושע חטא ישראל, אמר לפניו: רבונו של עולם, מי חטא? אמר ליה: וכי דילטור אני? לך הפל גורלות. הלך והפיל גורלות, ונפל הגורל על עכן, אמר לו: יהושע, בגורל אתה בא עלי? אתה ואלעזר הכהן שני גדולי הדור אתם, אם אני מפיל עליכם גורל - על אחד מכם הוא נופל. אמר לו: בבקשה ממך, אל תוציא לעז על הגורלות, שעתידה ארץ ישראל שתתחלק בגורל שנאמר אך בגורל יחלק את הארץ. תן תודה. אמר רבינא: שחודי שחדיה במילי: כלום נבקש ממך אלא הודאה? תן לו תודה והיפטר. מיד: ויען עכן את יהושע ויאמר אמנה אנכי חטאתי לה' אלהי ישראל וכזאת וכזאת עשיתי.

3. בבא בתרא קו:

תניא, ר' יוסי אומר: האחין שחלקו, כיון שעלה גורל לאחד מהן - קנו כולם. מ"ט? אמר ר' אלעזר: כתחלת ארץ ישראל, מה תחלה בגורל, אף כאן בגורל. אי מה להלן בקלפי ואורים ותומים, אף כאן בקלפי ואורים ותומים! אמר רב אשי: בההוא הנאה דקא צייתי להדדי, גמרי ומקנו להדדי.

4. שו"ת האלף לך שלמה חלק אורח חיים סימן סו

שאלת לבאר לך איך אנו נוהגין להטיל גורל בקדיש וכדומה הא כתב הש"ך בשם התוס' דאין שואלין בגורלות. הנה דע כוונת התוס' הוי על מה ששואלין בגורלות על להבא מה יהי' כגון אם יחי' החולה או ימצא האבדה וכו"ג על ענינים דלהבא אין לשאול דכתיב תמים תהי' עם ה' אלקיך אבל להפיס בין ב' ענינים לידע אם שייך לזה או לזה ודאי מותר ואין שייך בזה לומר תמים תהי' שהרי בבהמ"ק הי' מפייסין מי שוחט וכו' וכן שנינו במשנה ופוסקים אין מטילין וכו' ביום טוב מכלל דבחול שרי להטיל גורל וכן בקרא מפורש אך בגורל תחלק הארץ ואיך מצוה הקדוש ברוך הוא לעשות דבר שלא כהוגן ובע"כ דבכה"ג ליכא איסור גורל כלל לכך להטיל על קדישים או כדומה לזה אין בזה מיחוש ופקוק כלל:

5. שולחן ערוך סימן קעה,ג

שני אחים שחלקו ואחר כך בא אח שלא היו יודעים בו, בטלה החלוקה. ואפילו שהיה להם שלשה שדות ונטל כל אחד מהם אחת מהן, והשלישית חלוקה ביניהם, וכשבא האח השלישי נפל חלקו באותה שחלקו ביניהם, לא נאמר ישאר כל אחד מהם בשלו, אלא אי זה מהם שירצה יכול לבטל כל החלוקה, ויפילו גורל אחד לכולם. ואפי' נתרצה האח השלישי ליטול מעט מזה ומעט מזה בלא גורל, אפילו הכי יכול כל אחד מהשנים לבטל החלוקה, כיון שהיתה בטעות.

6. שו"ת חוות יאיר סימן סא

בחבורה לומדים אצלי ומקשיבים לקולי סעדו יחד י"ב ב"ב בטוב לבם ביין בימי פורים הטילו גורל על כוס כסף גדול מוזהב ונתן כל אחד א' ר"ט וזה מעשה הגורל מביאי' שתי קלפי או שני כלים ומטילים י"ב פתקים כתוב על כל אחד שם אחד מהם לקלפי אחת ומטילים לקלפי שניה ג"כ י"ב פתקים על אחד מהם כתוב מז"ט וי"א ישארו חלקים ותינוק או תינוקת לוקחת א' מכלי זה וא' מכלי זה ועם מי שיצא מז"ט זכה בכוס. והנה אירע בגורל הנ"ל שיצא מז"ט בהעלאה שניה והיה פלא בעיני הרואים שעלה פתק המז"ט מהר. ואחד מהם בדק וראה כי היו רק פתקים חלקים יוד והיה ראוי להיות י"א ועל שנים היה כתוב מז"ט וביקש זה שזכה בו לומר אחר שאיך שנעשו שני טעותים אלו בזדון או בשגגה או דרך היתול ושחוק אין בו שום גרעון או יפוי כח לאחד יותר מלחבריו ואם מזלו גרם לו ה"ה אם היה כנכון וראוי עמדה לו שעה. ואמרתי בפשיטות שבטלה הגורל דק"ל כרב דאמר בטלה המחלוקת בבא להם אח ממה"י בפרק בית כור דף ק"ו ע"ב והוא בטור ח"מ ובש"ע סי' קע"ה.